

Бібліотека

Державного навчального закладу «Харківський
регіональний центр професійної освіти поліграфічних
медіатехнологій та машинобудування»

СТОПБУЛІНГ

#СтопБулінг

#ЗупинимоБулінгРазом

#Ніцькуванню

*Рекомендаційний бібліографічний покажчик літератури
на допомогу учням*

РЕКОМЕНДАЦІЙНИЙ СПИСОК ВИГОТОВИЛА ЗАВ. БІБЛІОТЕКИ ДНЗ «ХРЦ ПО ПМТМ»
КОХНО Є.І.

Харків 2019

Художня література у подоланні проблеми булінгу.

Булінг – достатньо нове поняття в нашому житті, але явище, яке воно визначає, на жаль, нам добре і давно відоме.

Висвітлювання у художньому тексті актуальних і складних проблем, які переживають діти і підлітки – одна із тенденцій сучасної прози для дітей та юнацтва. Уже традиційно у реалістично-психологічних текстах письменники прописують проблеми дорослішання та соціалізації, спілкування дітей-ровесників та їх стосунків з батьками. Однак не кожен автор береться за теми, про які ще донедавна було не прийнято говорити у дитячій книжці.

Одна з них – аутсайдерство у навчальному закладі, насильство, цькування. Орієнтуючись на цільову аудиторію читачів, автор має не тільки констатувати й художньо прописати у сюжет факти насильства й цькування, а вибудувати адекватну модель поведінки героїв у тих ситуаціях, які виникають, запропонувати щирі розмови з дітьми.

Жертви булінгу переживають важкі емоції – почуття приниження та сором, страх, розпач і злість. Булінг вкрай негативно впливає на соціалізацію жертви, спричиняючи:

-неадекватне сприйняття себе – занижену самооцінку, комплекс неповноцінності, беззахисність;

-негативне сприйняття однолітків – відсторонення від спілкування, самотність, часті прогули в школі;

-неадекватне сприйняття реальності – підвищену тривожність, різноманітні фобії, неврози;

-девіантну поведінку – схильність до правопорушень, суїцидальні наміри, формування алкогольної, тютюнової чи наркотичної залежності.

Що робити, коли з тебе знущаються ?

1. Не реагуй.
2. Не відплачуй тою самою монетою.
3. Не лізь на рожен.
4. Використай ефект несподіванки.
5. Пам'ятай про почуття гумору.
6. Піди геть.
7. Розвивай впевненість у собі.
8. Розкажи комусь про все.

Пропоную вам перечитати художні книжки, в яких ця проблема обговорюється, в яких є підказка на модель поведінки та подолання проблеми булінгу серед підлітків. Запропоновані книги, також, можна перечитати онлайн безплатно, використовуючи комп'ютер або інші гаджети. Електронна адреса книг надається.

Книги у списку дані у алфавітному порядку авторів та мають анотації.

Запрошую Вас, шановні користувачі бібліотеки, до читання!

Андерсен Ганс Крістіан. Гидке каченя : казка / Г.К. Андерсен. – К. : Махаон-Україна, 2012. – 40 с.

Знамениту казку батьки починають читати дітям з 3 років, але вона буде дуже корисна й читачеві любого віку. Читаючи книгу важливо акцентувати увагу не тільки на долі каченяти, яке перетворилося на прекрасного лебедя, але і на поведінці качок, які його дражнили, але врешті так і залишилися неосвіченими і дурними. Знаменитий казкар Ганс Крістіан Андерсен через казку показав нам булінг з іншого боку – булінг у світі тварин, але це не зменшує важливість книги.

Перечитайте, дуже корисно! Книгу можна взяти у бібліотеці Центру, а також перечитати оналайн або переглянути мультфільм!

<https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=256>

Брітт Ф. Джейн, лисиця і я : роман / Фанні Брітт. – Харків : Vivat, 2017. – 96 с.

Це графічний роман, який по праву вважається однією з кращих ілюстрованих історій для дітей і підлітків. Все почалося з п'єси канадського автора Фанні Брітт, що розповідає про дівчинку Елен, а Ізабель Арсено, відома своїми графічними малюнками, придумала чарівну історію на її основі.

У цій книзі чудово поєднані візуальний та текстовий план. Крім того, її особливістю є використання кольорових вставок. Тут кольорові сторінки виконують роль емоцій головної героїні – Елен, дівчинки-школярки, яка втікає від проблем цього світу у свою улюблену книгу «Джейн Ейр» Шарлоти Бронте. Елен дражнять в школі, її принижують однокласниці, вигадуючи нові знущання та дражнилки. Як завжди буває у таких книгах має відбутися якийсь поворотний момент, що змінює життя головного героя. Такий трапляється з Елен у англійському мовному таборі, де вона знайомиться з іншою дівчинкою, після чого сама стає іншою. Адже віртуальний друг, у випадку Елен – книга, це добре, але живий друг це набагато краще. Цю книгу варто прочитати як тим, кого ображають, так і тим, хто ображає. Першим вона допоможе повернути віру в себе, головне бути самим собою. Другим варто прочитати цю книгу для того, щоб поглянути на себе з боку та задуматися, чи настільки вони круті, якщо дозволяють собі принижувати інших.

Тебе ображають у школі? Ніхто не хоче з тобою спілкуватися? Не переймайся! Промінь світла незабаром з'явиться і в твоєму житті!

Голдінг В. Володар мух : роман / Вільям Голдінг. – Харків : Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2015. – 304 с.

Безлюдний острів. Блакитна лагуна. Діти. Рай?.. Саме тут опинилась група підлітків, які внаслідок авіакатастрофи залишилися на самоті, без дорослих. Що може трапитися з людиною на порожньому острові?.. Усе. Діти, які загрались у жорстокість, боротьбу за владу, полювання, війну, дуже швидко забули, що таке порядність, доброта й милосердя... Втратити людську подобу виявилось вкрай легко. Мабуть, тому що під тонким шаром цивілізації в кожному з нас причаївся дикий Звір.

Чи зможуть вони вижити? Яку жертву зажадає від них загадковий Володар мух? Книга екранізована, читайте або перегляньте фільм. <http://loveread.ec/contents.php?id=8601>

Железников В. Опудало : повість / Володимир Железников. – Київ : Веселка, 1985.

Повість про дівчинку, про її складні взаємини з однокласниками, про сильний характер. Опудалом прозвали однокласники Ленку Бессольцеву за несхожість, наївність, дивакуватість. Але під ярликом, начепленим неухважними і жорстокими хлопцями, ховалося гаряче любляче серце, тонка, благородна натура і незвичайно мужній і чесний характер. Багато «опудал» живе на планеті, і маленьких, і великих, але далеко не всім вдається вступити в боротьбу з несправедливою більшістю і перемогти. Доречі, книга була екранізована, тому, або читайте,

або перегляньте фільм, корисно! <https://www.e-reading.club/book.php?book=22587>

Кідрук М. Не озирайся і мовчи : роман / Макс Кідрук. – Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2017. – 512 с.

Роман Макса Кідрука «Не озирайся і мовчи» – це мікс містики, трилеру, соціально- психологічного та технологічного роману. Тут і підліткова жорстокість, і булінг, і внутрішні терзання, і проблеми в сім'ї, і батьки, яким не до тебе, і домашня тиранія, і ще купа всього не менш важкого, що змушує здригнутися.

Життя сім'ї Грозанів раптово змінюється. Вони переїжджають до нового будинку, і чотирнадцятирічний Марк змушений піти до нової школи. Хлопець начитаний, розумний, але дуже сором'язливий – ідеальний об'єкт для цькування. Щодень більше замикаючись в собі, він мріє про світ, де немає знущань і безпричинної жорстокості. Одного дня Марк знайомиться із Сонею, дівчиною з паралельного класу, яка розповідає йому про існування такого світу і про можливість туди потрапити... просто скориставшись ліфтом у їхньому будинку. Хлопець не розуміє, навіщо Соня вигадує нісенітницю, які легко спростувати, але зрештою вирушає за нею. Він не підозрює, що звичайна мандрівка на десятій поверх загрожує чимось набагато гіршим за руйнування уявлень про реальний світ.

<https://mybook.ru/author/maks-kidruk/ne-ozirajsya-i-movchi/read/>

Корнієнко Т. Недоторка : психологічна казка / Тетяна Корнієнко ; пер. з рос. Івана Андрусика; іл. Віолетти Борігард. — К.: Час майстрів, 2015. — 104 с. (Серія «Рекомендуємо прочитати». Підсерія «Перше кохання»).

«Недоторку» означено як психологічну казку. І така наголошена казковість тексту й виправдовує дещо нереалістичне, навіть театральне закінчення. Адже сам сюжет доволі правдоподібний: типові проблеми типових підлітків у типовій школі.

Дев'ятикласниця Алевтина Диряєва, головна героїня, є такою собі «білою вороною», у неї майже немає друзів, всі з неї насміхаються через її страх перед мікробами (прозиваючи

Мийдодіром). Вона максимально обережна зі всім та усіма навколо, боїться доторків та збіговиськ.

Як у більшості книжок для підлітків, у цій також є такі проблеми, як непорозуміння з батьками, важке спілкування з однокласниками (звісно, тут не обійтися без прізвиськ, без яких у школі обійтися неможливо), перше кохання, перший поцілунок, перші ревності та слези. <http://mirknig.su/knigi/deti/283408-nedotorka-kornyenko-t-g.html>

Матисен Егон. Кіт з блакитними очима : казка / Егон Матисен ; редактор та перекладач Ольга Мясотс. – М. : Фонд Сороса. – (рос. мовою).

Проста і захоплююча історія з авторськими малюнками розповість юним читачам, що робити коту з блакитними очима в компанії жовтооких, які не хочуть з ним спілкуватися. Першу половинку цього маленького твору, читач думає, що головне завдання kota – знайти казкову країну, де багато мишей. Але потім виявляється, що головна проблема – це навчитися жити в суспільстві жовтооких котів, при цьому ізгоєм в цьому стандартному суспільстві кіт себе ні крапельки не рахував. Але інші шиплять і насміхаються ... поки він не доведе їм, що в цьому житті він – переможець.

<https://osobyeknigi.livejournal.com/28542.html>

Майрок Айджа. Чому я? Історія білої ворони / Айджа Майрок; переклад Марія Сухотина – К. : Видавництво «Манн, Иванов и Фербер», 2016. – 128 с. – (Серія книжок «МИФ. Детство»)

Ця книга написана простою дівчиною, що пройшла через шкільне цькування і зуміла попри все зробити хорошу кар'єру і домогтися успіху, займаючись улюбленою справою. Книга може стати інструкцією з виживання, дружнім напуттям. Всі поради та підказки засновані на особистому гіркому досвіді автора, і зібрані за участю шкільних вчителів, психологів, батьків та дітей, які також піддавалися цькуванню в класі. Айджі прийшла до важливого висновку: коли над тобою знущаються – це не твоя вина, але це твоя проблема. І не варто чекати, що за рогом чатує рятівник-супермен, готовий допомогти тобі. Айджі вдалося врятуватися самій – і вона допоможе тобі зробити те ж саме. З кожною главою цієї книги, з кожним кроком ти станеш ближче до свого нового «Я»: збагнеш, що ти – нормальна людина і унікальна особистість; навчишся приймати себе таким як є; почнеш мріяти про те, чого хочеш досягти в житті; приймеш свій страх як даність і станеш сильніше; складеш план дій на будь-який випадок життя – і в школі, і за її межами.

<https://f.ua/mann-ivanov-i-ferber/pochemu-ja-istorija-beloy-voroniy.html>

Нікуліна А. Сіль для моря : роман / Анастасія Нікуліна. – Харків : Vivat, 2017. – 224 с.

Чотирнадцятирічна Ліза не знаходить спільної мови ані з батьками, ані з однокласниками. Здається, єдині, хто її розуміють, – це море і хлопець під загадковим ніком Білий Кит. А ще дивна Анна, яка вчить: «Головне не те, що зовні, і не ті, хто навколо. Головне, що в тебе всередині». Чи випадкова їхня зустріч? Чи зустрінуться Ліза і Білий Кит? І хто кого порятує, коли настане час відплати?

Ця історія про довіру, зневіру і про любов. Вона про нас із вами – дорослих і юних, розумних і наївних, романтиків і прагматиків. Зрештою, ця книжка про те, що сенс життя не в тому, щоб ставати сіллю для моря.

<https://nemaloknig.com/book-375278.html>

Паласіо Р. Дж. Диво : роман / Р. Дж. Паласіо. – Харків : Vivat, 2017. – 368 с.

Повість «Диво» американської авторки Р. Дж. Паласіо – важливий твір для формування толерантності та вміння приймати в своє оточення «інших» дітей. Історія про хлопчика з вродженим генетичним захворюванням і про те, як мужність, почуття гумору, доброта і дружба здатні створити справжнє диво. Десятилітній хлопчик Огест Пуллман любить Зоряні Війни, костюмовані паради на Геловін, він багато читає і обожає комп'ютерні ігри. Водночас, у малого рідкісна генетична вада, яка спотворила його обличчя й приречла до вічної інакшості й рясного дощу жорстоких насмішок чи співчутливих поглядів. Його батьки самотужки займаються освітою сина, однак, зрештою, наважуються віддати хлопця до престижної середньої школи. Ясна річ, герой миттю опиняється в центрі уваги і пліток, хоча мріє просто «мати нормальне обличчя, на яке ніхто не звертає уваги». Читачі дізнаються, що почуття гумору й дружба можуть створити справжнє диво.

<https://online-knigi.com/page/212410>

<http://vivat-publishing.com/knygy/divo/>

Піколт Дж. Дев'ятнадцять хвилин : роман / Дж. Піколт; рос. мовою переклад Ольги Бершадскої. – Белгород-Харьков, Видавництво «Книжный клуб "Клуб семейного досуга"», 2010. – 624 с.

Стернінг – маленьке провінційне містечко, тишу та спокій якого зруйнувала страшна трагедія. Одного разу учень старшої школи прийшов на уроки з двома обрізами й двома пістолетами й почав стріляти... Що змусило сімнадцятирічного хлопця взятися до зброї? Хто він – нещасна жертва чи холонокровний убивця? На ці питання мусить знайти відповідь суд. Але ж чи має право хтось судити інших?..

http://loveread.ec/view_global.php?id=9899

Роулінг Джоан, Серія книг про Гаррі Поттера.

Знаменита історія «хлопчика, який вижив» не тільки занурить читача в казковий світ, а й познайомить з проблемами звичайних підлітків – конкуренція, недовіра, образа, помста.

<https://www.litmir.me/a/?id=35>

Приємного та корисного читання!

**РЕКОМЕНДАЦІЙНИЙ СПИСОК ВИГОТОВИЛА ЗАВ. БІБЛІОТЕКИ ДНЗ «ХРЦ ПО ПМТМ»
КОХНО Є.І.**